

violaceo colore quoniam illud occurrit extra dominican-
 sed in octava rubro. Restat ergo quod in diebus ferias
 libus et communibus viridibus sit indumentis uten-
 dum quia viridis color medius est inter albedinem et
 nigredinem et ruborem et specialiter inter vii. epipha-
 et septuagesimam et inter pentecostem et aduentum quoniam
 dominicale agitur officium. Sic color exprimitur vbi
 dicitur cipi cum nardo nardo et croco. Ad hos qua-
 tuor colores ceteri referuntur scilicet ad rubrum color
 coccineus ad nigrum violaceus qui aliter coccineus vo-
 catur ad album bisinus ad viridem croceus quoniam
 nonnulli rosas ad martires crocum ad confessores et
 lilium ad virgines referant. De coloribus etiam in fi-
 ne sequentis tractatus dicitur. Violaceo autem colo-
 re uti in diebus quibus est usus nigri coloris non est
 in conueniens. In ecclesia romana vult colore viola-
 ceo a prima dominica aduentus usque ad missam vi-
 gilie natiuitatis domini inclusiue et a lxx. usque ad of-
 ficiam misse vigilie pasche exclusiue quandoque in pre-
 dictis temporibus officium de tempore agitur exceptis. vi-
 feria cena domini et feria sexta in pasche. In festi-
 uitatibus vero sanctorum que in lxx. et in aduentu oc-
 currunt non est nigris vel violaceis utendum. Et est
 intelligendum quod in sabbato sancto in toto officio
 quod agitur ante missam utendum est violato colore.
 hoc excepto quod diaconus qui benedixit cereum in-
 duens dalmatica et subdiaconus ministrans induens
 tunica albis. utuntur quia benedictio illa sic et mis-
 sa ad resurrectionem pertinet. sed benedictio cerei ex-
 pleta diaconus remota dalmatica assumit planetam
 violacei coloris et tenet eam usque dum incitatur of-
 ficiam misse. subdiaconus vero non mutat vestes.
 Quidam etiam in dominica in ramis palmarum ve-
 tuntur albis in processione et in ramorum benedictio-
 ne dum legitur euangelium et dum cantatur gloria laus
 propter leticiam festiuitatis christo facte que in premissis
 commemoratur. Sed etiam romana tunc semper vitur viola-
 ceo colore et in processione que fit in purificatione
 ne ante missam eorum officium illud est de anxia expe-
 ctatione simeonis et sapienter. Utitur etiam eccle-
 sia romana violaceo colore in quatuor temporibus
 septembris et in vigiliis sanctorum in quibus est ieiunium
 quoniam missa est de vigilia et in diebus rogationum
 et in missa que dicitur in die sancti marci de officio le-
 tanie. Cum enim ieiunamus carnem nostram crucifi-
 gentes maceramus ut sic facta iherusalem christi iherosolimitanorum
 confortentur cuius liore sanati sumus. ad quod est
 signandum tunc colore violaceo utimur qui pallidus
 et quasi liuidus est. Ceterum velamina trium co-
 lorum ponuntur in altari in festo pasche putat
 dicitur est in prima parte sub tractatu de picturis.

De indumentis legalibus seu vete.

Quonia minus plene rem significatam
 humana fragilitas apprehendit si peni-
 tus rem significantem ignoret idcirco
 de indumentis legalibus ad huius ce-
 litatis ignorantiam appellandam. Primo
 scilicet historia. Secundo secundum allegoriam. Tercio vero secundum
 tropologiam aliqua differemus. Primo igitur scilicet
 historiam notandum est quod quatuor erant legalia

indumenta secundum mosaicam legem tam minoribus
 sacerdotibus quam principi sacerdotum communia de
 quibus legitur exo. xxviii. c. Primum dicebat manassa
 sim. quod grece braece. latine vero feminalia linea di-
 ci potest de bisso retorta contextum. quo utebatur pro-
 eo quod legitur exo. xx. c. in fine. Mo ascendet ad alta-
 re meum per gradus ne reuelentur turpitudines tuae. et
 zechiel. xliij. feminalia linea erunt in lumbis eorum.
 Secundum catemone siue linea quod nos subunculam
 vel albam sed moyses aban et appellauit hebrei di-
 scendentibus a babilonis emissaneam vocauerunt et
 rarij bisinum et duplex. Tercium baltheus. i. zona
 vel cingulum. latus quasi digitis quatuor sic reti-
 culatus ut quasi pellis vipea videretur contextum
 de bisso. cocco purpura. et iacincto. p. que quatuor
 elementa significantur. Quartum est tiara. quod he-
 brei manphie. nos autem infulam vel mitram appella-
 mus. a tidari pontificali plurimum differens. quasi for-
 mam rotunde cassidis repitans. Super hec quatuor
 communia quatuor proprijs indumentis pontifex ve-
 tebatur. Primum erat tunica iacinctina. quod hebreus
 dicit vethit grece dicitur poteris latine talaris. que ha-
 bebat pro simbrijs mala granata cum octuaginta
 eintinabul aureis interscalari modo disposita ut au-
 diretur sonus cum pontifex ingrederetur sanctuarium
 ne forte moreretur. Secundum erat ephod. i. superhu-
 merale de quatuor predictis coloribus auroque co-
 textum sine manicis ad modum collobi habens artus
 ram in pectore quandam ad magnitudinem palmi in
 qua longior eiusdem mensure inserabatur. In cuius
 parte superioris. vi. et sup humeros insculpti erant au-
 ro duo lapides omichim quibus. xij. nomina filiorum
 israel erant insculpta. sex in vno. et sex in altero.
 Quod autem samuel et dauid indui legunt ephod
 illud erat lineum et proprie quibus ephod dicebat. Ter-
 cium hebraice dicebatur tzen grece logion. latine
 vero rationale vocatur. quod pontifex ferebat in pe-
 ctore. dicitur est autem rationale iudicij. quia ibi erat
 lapis in cuius splendore sibi deum esse percipium co-
 gnoscerebant. Erat autem rationale quadrangulum du-
 plex in modum vnius palmi de quatuor predictis co-
 loribus. auroque contextum habens. xij. lapides per quatuor
 ordines. In primo sardium. topasium. et smar-
 ragdum. In secundo carbunculum saphirum. et iaspidem.
 In tercio figurium. achatem. et amethystum. In quarto
 gisulitum. omichinum. et berillum. In quibus erant scri-
 pta. xij. nomina filiorum israel in sigulis singula
 iuxta ordinem sue natiuitatis. Erant etiam in eo scri-
 pta hec duo nomina purim et ebiamin. i. veritas et di-
 sciplina. Inserabatur autem longior superhumera-
 li a parte superiori per duos annulos et duas ca-
 temulas aureas immixtas duobus vncinis qui sub
 duobus predictis omichinis et superhumerali conti-
 nebantur infixi. ab inferiori vero parte per duos
 annulos aureos cum duabus iuncturis siue cathe-
 nis iacinctinis colligabatur ephod. Quartum et vlti-
 mum erat capitis ornamentum vix tyara seu tydas
 rils in acutum prebens. habens circulum aureum cum ma-
 la granatis et floribus ex qua supra fontem pende-
 bat aureolamina quam petalum dicunt ad modum

luna dimidie in qua scriptum erat anoth. adonay is
est sanctum nomē dñi. tetragramatō. idē quatuor
litteraz. vt infra dicitur. ne vero cum mouebatur
pontifex moueretur et lamina ligabatur vitia seu iū
ctura iacinctina perspicua que summitates posteri
us diffundebat. noster ergo pontifex p feminalib⁹
habet sandalia p linea albam. p balteo cingulum
p poterim tunicaz. p ephor amictum vel stolam. p
longion pallium. pro tydari seu tpara mitram. pro
lamina crucem. et quedam ex his diuersam habent
formam ab illis. sed eandem figuram. Secundo di
camus de tpo dictorum legalium indumentorum
scdm allegoriam. Sane his vestibus ornatus ponti
fex totius orbis pferbat imaginem. Feminalia nā
qz bisina terram cōgrue figurabant. quia bisinus de
terza procedit. est enim bisinus linū egiptiacum bal
teus cum vittis et vasculis circūuolūtionem oceani
designabant. Tunica iacinctina ipso colore aera p
ferbat. Per tintinabula sonitus tonitruorum. Per
malagranata choruscationes fulgorum signaban
tur. Quatuor minoris sacerdotis et quatuor summi
pontificis indumenta. quatuor microcosmi et quatu
or macrocosmi ptes ipso numero designabant. id est
quatuor humores et quatuor elementa. Ephor sui
varietate celum sidereum ostendebat. qz autem au
rum erat intextum coloribus figurabat qz color
vitalis penetrat vniuersa. Duo lapides omichi soles
et lunaz vel duo emisperia designabāt. In rōnali ve
ro. xij. gemme pectorales. xij. signa in zodiaco pfe
rebant. Ratōnale quidem erat in medio quia ratōe
plena sunt vniuersa qua terrena celestibus terent.
imo ratō terrenorum et temporum caloris et frigo
ris et duplex inter vtrūqz temperies de celi cursu et
ratione descendit. Per anulos catenulas et vncis
nos elementoz humorum et temporum colligamē
ta significabuntur. tibaris celum empirzeū. lami
na supposita deum figurabat omnibus presidentem
Ite hanc quidam allegoriam libri sapiencie. c. xvij. cō
firmat aures dicens. In veste poteris quā habebat
totus erat orbis terraz. et parentū magnalia in qz
tuoz lapidum ordinibus erant sculpta. et magnifi
cencia tua in diademate capitis illius erat scripta.
Tercio subicienda est expositio indumentoz lega
lium scdm tropologiam. his siquidem indumentis
legal' sacerdos hoc ordine induebatur lotis nanqz
pzius manibus et pedibus pzi⁹ induebat manasta
si m. id est feminalia. significans qz sacerdos munda
tis operibus et effectibus lacrimis penitencie debet
assumere continenciam vt offerat hostiam immacu
latam sa. deo pla. Noster tamen pontifex. quia iugē
debet habere continenciam. non induit in sacrificio
feminalia sed sandalia ac si dicatur. qui lotus est nō
indiget nisi vt pedes lauet sed est mundus totus.
per manus enim opera designantur. scdm illud. Be
nedictus dominus deus meus qui do. m. m. ad pre.
Per pedes significantur effectus secundum illud.
Excutate puluerem de pedibus vestris. Et est no
tandum qz ipsemet sacerdos sibi feminalia induebat
per que virginis continencia significabatur que
quoniam res est consi. ij non precepti. Ideo ipsemet

sibi imponebat. iuxta illud apostoli ad corinthios.
xij. c. De virginibus preceptum domini nō habeo.
cōsiliū autē do. Et dñs in euangelio Qui pōt cape
cipiat. Hoc indumentū alecarnū induebant sacer
dotes. qm ad iugem cōtinenciam nō ita tenebantur
sicut ministri noui testa. ite qz scdm quosdam huic
indumento nullum hodie respondet. Secundo indu
ebat catenone id est lineam significans qz sacer
dos debet induere innocenciam vt qd sibi nō vult fi
eri et. linum etiam propter candorem significat in
nocenciam scdm illud omni tempore vt. sine can
dida. Tercio cingebat se balteo significans casti
tatem quo circa umbos debet accingi vt refrigat
carnis concupiscenciam. vnde veritas ait. Int lum
bi vestri pte. Balteum autem quod cōtextū erat
ex quatuor coloribus put superius dictum est si
gnificabat. qz omnis motus surgentes ex quatu
or humoribus siue ex quatuor elementis debet re
frenare puer. vlē. Et cingulū tra. ca. et pfa. ix. c. Erit
iusticia cingulū lūbz ei⁹ p iusticiā em refrenant.
huius motus testiales. pendebant autē vsqz ad pe
des quia vsqz ad finē vite debebat esse mūd⁹. Quar
to induebat tunicam poterim. i. talarem significans
qz pontifex debet induere pseueranciam quia qui p
seuerauerit vsqz in finem hic saluus erit. per talum
em propter extremitatem pseuerancia designat.
scdm illud. Ipsa conteret caput tuum et tu insidia
beris calcaneo eius. Dependebat autem pro fimbri
is malagranata cum tintinabulis aureis. per malo
granatum intelligitur opatō. per tintinabulum au
rium accipitur p̄dicatō que duo debent in sacerdo
te cōiungi. ne sine illis ingrediens sanctuariuz in cō
spectu dñi moriatur. Cepit enī itēsus facere et do
cere sacerdotibus relinquens exemplum vt sequan
tur vestigia eius. qui peccatum nō fecit. vt sit hone
stas in cōuersatōne. nec inuentus est dolus in ore
eius. vt sit veritas in p̄dicatōne. per tintinabula
quoqz intelligitur vox p̄dicatoris. ne videlicet sacer
dos per silentium iudicium superni inspectoris offē
dat. per malagranata exemplum bone vite vel vo
luntas martirij. quia huiusmodi granis reficiunt
infirmi. Sacerdos autē sed⁹ gre. ingrediēs vl' egre
diens moritur si de eo sonitus nō audiat quia irā
circa se oculi iudicis exigit si sine p̄dicatōnis soni
tu incedit. Apte ergo tintinabula vestimentis illi⁹
describuntur inserta. Per vestimenta etiam sacerdo
tis quid aliud quam recta opera recipere debemus.
iuxta illud ap̄lx. Sacerdotes tui induantur iusticia
vestimentis itaqz populi illius tintinabula inherent
vt vite vnam cum lingue sonitu ipa quoqz sacerdo
tis opa clament. Itēz tintinabulis malapunica cōn
iunguntur. quib⁹ p malapunica. nisi fidei vnitas de
signat. Nā sicut in malopunico vno exterius corti
ce multa interi⁹ grana vniunt. sic in numeros san
cte ecclesie populus vnitas fidei cōtegit. quos int⁹
diuersas meritoz tenet. Quinto induebat ephor
id est superhumeralē significans qz pontifex debet in
duere pacienciam. vt in paciēcia sua possideat animā
suā humeris em onera portamus scdm illud. Super
posuit humerum suū ad supportandum et factus est

tribus fertis. **D**abebat autem duas horas con-
iunctas in utroque latere summitatus. significans quod
pontifex debet habere arma iusticie a dextris. et a si-
nistris. ut non erigatur prosperis. nec deprimatur ad-
uersis. **D**abebat et duos lapides onichinos infer-
tos humeris. In quibus sculpta erant. xij. nomina fi-
liorum israel. sex in uno et sex in alio. Per duos o-
nichinos significantur veritas et sinceritas. veri-
tas per claritatem. sinceritas per solitudinem. Per
filios israel significantur sancta desideria et iusta
opera secundum illud. **M**aledictus homo qui non relinquerit
semen in israel. Per senarium significatur perfectio
eorum dominus sexto die perfecit celum et terram et omnem
ornatum eorum. Quod ergo sex nomina filiorum
israel sculpta erant sex in uno lapide et sex in alio.
significabat quod desideria sacerdotis et opera confici de-
bent non in fermento malicie et nequicie. sed in azimis
sinceritatis et veritatis. ut sinceritas informet inte-
tionem. et veritas finem. **G**reg. ait in pastoralis. xij.
ca. quod superhumeralis ex auro. iacincto purpura. cocco
bis tincto. et bisso retorta fieri precipitur. ut quanta
sacerdos clarescere virtutum diversitate debet. de
monstratur. In sacerdotis quippe habitu ante omnia
aurum fulget. ut in eo intellectus sapientie princis-
paliter emineat. **C**ui iacinctus aereo colore splendes
adiungitur. ut per omne quod intelligendo penetrat
non ad fauores infansos sed ad amorem celestium
surgat. ne dum suis inuentis laudibus capitur. ipso
etiam veritatis intellectu vacuetur. **A**uro quoque
et iacincto purpura permiscetur. ut sacerdotale cor
cum summa que predicat sperat. in semetipso etiam fu-
gestiones viciorum reprimat. eisque velut ex regia po-
testate contradicat. **A**uro autem iacincto. bisso ac
purpure. bis tinctus cocco. adiungitur. ut ante in-
ternum iudicis oculos omnia virtutum bona ex cari-
tate decorentur. et cuncta que coram hominibus
rutilant. hinc in conspectu oculi iudicis. **F**lamma
interius amoris accendat. que scilicet caritas que de-
um simul et proximum diligit. quasi ex duplici tin-
ctura fulgescit. **S**ed cum mens ad caritatis prece-
pta accenditur. restat ut per abstinentiam caro ma-
ceretur. unde et bis tincto cocco. retorta bisso adiu-
gitur. de tercia enim bisso intenti specie oritur. et quod
per bissum nisi cavens decore mundicie corporalis
castitas designatur. que videlicet tota pulcritudi-
ni superhumeralis innectitur. quia tunc castimonia
ad perfectum mundicie candorem ducitur. cum per
abstinentiam caro fatigatur. eumque inter virtutes
ceteras etiam afflicte carnis meritum proficit. quasi
in diuersa superhumeralis specie bisso tota candet
scit. **S**exto induebat longion. id est rationale signans
quod pontifex debet induere discretionem per quam di-
scernat inter lucem et tenebras. inter dexteram et si-
nistram. quia non est orientio lucis ad tenebras neque
ebullit ad belial. **E**rat autem rationale quadrangu-
lum signans quod debet discernere inter quatuor. scilicet in-
ter verum et falsum. ne deuiet in credendis inter bonum
et malum. ne deuiet in agendis. **E**rat et duplex quia
debet discernere pro duobus pro se videlicet et po-
pulo. ne si cecus cecum duxerit. ambo in foueam ca-

dant. **D**abebat et quatuor ordines lapidum. signans
quod pontifex debet habere quatuor principales virtu-
tes. iusticiam. fortitudinem. prudentiam. et tempera-
tiam. In singulis autem ordinibus habebat tres
lapides. signans quod pontifex in primo debet habere
fidem. spem et caritatem. In secundo modestiam. ma-
nifestationem et benignitatem. In tercio pacem. mise-
ricordiam et largitatem. In quarto vigilanciam. sol-
licitudinem. et longanimitatem. per lapides enim figu-
rantur virtutes. secundum illud alius edificat aurum. ar-
gentum. et lapides preciosos. **D**abebat et duas ca-
tenuas auri purissimi sibi inuicem coherentes. que
duobus inferebantur vicinis. signans quod pontifex
debet habere duos caritatis affectus. ad deum scilicet et ad
proximum. de quibus precipitur. diliges deum tuum. ex to-
to corde tuo. et proximum tuum sicut teipsum. **S**icut
enim aurum preeminet vniuersis metallis. ita caritas
precellit vniuersas virtutes. de qua dicit apostolus
maior horum est caritas. **Q**uo vicini sunt intentio et
finis quibus catenule inferuntur. ut tam deum quam
proximum diligat. ex corde puro. et conscientia bona
et fide non ficta. et tam deum quam proximum diligat
propter beatitudinem. deum propter seipsum et proximum dili-
gat propter deum. **P**ortabat autem aaron rationale iudicij
in quo descripta erant nomina. xij. prophetarum. put
dictum est in prima parte sub t. de picturis. et secundum gre-
ginum in pastoralis li. i. c. xij. bene rationale iudicij vocatur.
quia rector debet subtili semper examine bona ma-
laque discernere. et que vel quibus quando et quali-
ter congruat studiose cogitare. nichilque proprium que-
rere. sed sua comoda propter quos bona deputare. **V**n-
de in exo. scriptum est. ponas autem in rationale. iudicij
doctrinam et veritatem. que erunt in pectore aaron
quando ingreditur coram domino. et gestabit iudi-
cium filiorum israel in pectore suo. coram conspe-
ctu domini gestare est subiectorum causas pro sola me-
ni iudicis intentione discutere. **Q**uidam autem dixere-
runt quod rationale nullum respondet. hodie ornamentum
quodiam non habemus copiam lapidum preciosorum. sed
ad instar illius. offertur pontifex in consecratione sua
textum euangelij ante pectus coram toto populo.
Ibi enim scripta erat doctrina et veritas episcopus de-
bet habere in corde veritatem euangelij. et in ore do-
ctrinam quantum ad manifestationem. et hinc potest
esse causa quare in quibusdam ecclesijs postes codi-
cis euangelici ex auro argento et lapidibus preciosis
ornantur. **E**st etiam et alia ratio quia in illa rutilat
aurum sapientie. argentum eloquentie et miraculo-
rum lapides preciosi. hinc sunt sponse murenule auree
argenteo vermiculate. **S**eptimum et supremum capitis
ornamentum erat tiberis vel tiara. quam ultimo pon-
tifex assumebat significans humilitatem. de qua do-
minus ait. **O**mnis qui se exalcat humili. **I**taque autem
gestabat in capite significans quod pontifex debet ge-
rere humilitatem in mente exemplo capitis nostri
dicentis. **D**iscite a me quia mitis sum et humilis cor-
de. **P**er caput enim mens intelligitur secundum illud. **V**n-
de caput tuum et faciem tuam laua. **M**orsus tyara
in minoribus sacerdotibus significat continentiam
quingque sensuum. In maioribus vero contemplationem

debent enim esse contemplatiui. De tybani de pende
 bat a fronte lamina aurea significans sapienciam
 vel figurauit signum crucis quod fit in officio cō
 firmationis in qua scriptum erat nōmen dōmini
 tetragramatōn idest quatuor literarū que sunt
 he. ioh. eth. z. vai. idest principium vite passionis
 iste prout dictum est in prohemio secunde partis
 ac si apercius diceretur **N**e cuius pontifex iste ge
 rit personam scilicet christus est principiū idest au
 tor vite passionis idest vite restaurate per passio
 nem quia mortem nostram moriendo destruxit z vi
 tam nostram resurgēdo repauit. Erant autem hęc
 indumenta pro maiori parte contexta opere pōlimi
 to idest vario ppter varietatem virtutis de qua di
 cit psalmigraphus. **A**stetit regina a dexteris tuis
 zc. z ex quatuor preciosis colorib9 scilicet purpu
 ra cocco bisso z lacincto. Per purpureā regie di
 gnitatis significatur pontificalis potestas que via
 regia debet incedere ne declinat ad dexteram vel de
 uiet ad sinistra ne liget dignos aut soluet indignos
 Per purpuram quoq; aqua significatur quia in cō
 chis marinis habitant vermes qui eam egerunt.
 Per coccum coloris ignei significatur pontificalis
 doctrina que sicut lucere debet z vrere propter qđ
 et bis tinctus fuisse narzatur. lucere quidem debet
 per promissionem vt omnis qui reliquerit domum
 patrem z matrem z cetera centuplum accipiet z vi
 tam eternam possidebit vrere debet per comminatio
 nem vt omnis arbor qui non fecerit fructum bonū
 excidetur z in ignem mittetur. **N**unc est qđ summ9
 pontifex cappa rubra exterius semper apparet indu
 tus cum interius sit inbutus candida veste quia in
 terius candere debet per innocenciam et caritatem
 et exterius rubere per compassionem vt videlicet
 ostendat se semper paratum ponere animam pro o
 uibus suis quia personam gerit illius qui pro ouib9
 bus vniuersis rubrum fecit indumentum suum. Ex
 concessione vero constantini imperatoris ferre po
 test clamidem purpuream atq; tunicam coccineaz
 z omnia imperialia indumenta scepra signa z or
 namenta. **C**ruce quocūq; ierit eum precedit ad si
 gnificandum magis ei quam cuiq; alteri conueni
 re iuxta illud apostoli. **N**ichi autem absit gloriari
 nisi in cruce domini nostri ihesu christi vt se crucifi
 xi imitari debere cognoscat. **R**ursus coec9 bis tin
 ct9 in veste pontificali ē caritas q̄ quasi bis tinguē
 dum dilectione dei z proximi coloratur. **P**er bissoz
 vero candoris eximij significatur preclaritas fame
 que debet esse refozta vt pontifex bonum habeat te
 stimonium scđum apostolū. z ab his que foris sūt
 Per iacinctum qui est coloris aerij significatur se
 renitas consciencie quaz intra se pontifex debet ha
 bere scđm qđ dicit apostolus. **G**loria nostra hęc est
 testimonium consciencie nostre.

Liber quartus de missa z singulis que in
 missa aguntur.
 Vter cuncta ecclesie sacramenta illud constat esse
 precipuum quod in missa officio supra mensā sacra
 tissimi celebraē altaris illud ecclesie representans

edonulium in quo filio feruētenti pater occidit vi
 tulum saginatum panem vite z vinuz quod miscuit
 sapiencia pponent. **H**oc autem officium xpc insti
 tuit cum nouum condidit testamentum disponens
 heredibus suis regnū suū sicut pater suus sibi di
 sposuit vt supra mensam eius edant z bibant in re
 gno quod ecclesia consecrauit. **C**enantibus em̄ illis
 accepit ihesus panem z gracias agēs benedixit ac
 fregit benedixit discipulis suis dicēs. **A**ccipite z cō
 medite hoc est corpus meum quod pro vobis tra
 detur hoc facite in meam commemoratōnem. **H**ac
 igitur institutōe formati cepunt apostoli sacrosan
 ctum frequentare misteriu ppter causam quā xps
 expfserat z formā seruātes in verbis z materiam
 tenentes in rebus sicut apłus corinthels ptestatē
 dicens. **E**go accepi a dño qđ z tradidi vobis quo
 nam dominus ihesus in qua nocte tradebatur ac
 cepit panem zc. **Q**uia igitur missa officiu ceteris
 diuinis officijs dignius z solenni9 ē iteo de ipō pri
 usq; de alijs officijs est in hac quarta pre dicend9. **I**n
 qua aliquibus additis z detractis speculum inno
 cē pape n9 psequamur. **S**ane vt premissum est missam
 instituit dñs ihesus sacerdos scđm ordinem melchi
 setech quando panem z vinum in corpus et sangui
 nem suum transmūtavit dicens hoc est corpus me
 um hic est sanguis meus subiungens hoc facite
 in meam commemoratōnem. **A**postoli autem hęc
 missam adauerunt dicentes in missa non solum v̄
 ba premissa verum etiam dominicam oratōnem sup
 addentes. **V**nde beatus petrus sic missam prim9 di
 citur celebrasse in pēibus orientallibus vbi post do
 mini passionē quatuor annis cathedrā tenuit sacer
 dotalem. **D**einde vero accepit cathedrāz antiochie
 vbi tres oratōnes ad missam adiecit. **I**n primo dicit
 ergo nascentis ecclesie missa aliter dicebatur quaz
 modo sicut in vj sub ti pte de pasceue dicitur. **S**e
 quenti vero tpe epł a tantum z euangelio recitatis
 missa celebratur. **S**ubsequentē **C**elestinus papa in
 stituit introitum ad missam cantari pue sub introi
 tu dicitur. **C**etera diuersis epibus ab apostolis z a
 gelasio celestino gregorio z alijs diuersis patrib9
 leguntur adiecta pue christiane religionis cultū
 crescente visa sunt deentē9 cōuenire de hoc diceē
 in prohemio scđe partis. **I**n canone legitur qđ iacob
 frater dñi epus iherosolimieanus z basilinus epus
 scopus cesariensis ad dixerūt nobis in scripturis or
 dinem celebrandi missam. **I**tem iste iacob apłi dicitur
 prim9 inter apostolos missam celebrasse. **M**az
 ppter excellenciam sanctitatis eius apostoli hūc si
 bi fecerunt honorem vt post dñi ascensionē primus
 inter eos missam hierosolomis celebraret etiā pri
 usquā esset in epm ordinatus vel forte iteo dicitur
 primus celebrasse quia prim9 in pontificalibus eā
 dixisse phibetur. **S**ic z petrus postmodum primus
 in antiochia missam celebrauit z marcus in alexā
 dzia. **Q**uidam autem pñdi heretici reprehendunt
 nos quia euangelia per piculas lacerata in missa
 legimus z quia primēiue misse vic9 vltra dñicam
 or atōnem aliquid superaddimus scriptū nanq; est
Si quis appouerit ad hęc apponet super illum deus